

DREVENICA

SPRAVODAJ OBCE BELADICE

Vážení spoluobčania,

máme za sebou obdobie leta, dovoleniek a odpočinku. Ak mám byť úprimný, preletelo tak rýchlo a hekticky, že keby sa navrátilo aspäť pári týždňov, nehneval by som sa.

Obec Beladice v zmienenom čase neodddychovala, intenzívne riešila dlhodobé problémy obce, ale aj tie, ktoré súvisia s každodením životom obyvateľov.

Bezpečná preprava chodcov v obci je stále aktuálna výzva.

V letných mesiacoch Obec Beladice podala dve žiadosti o nenávratný finančný príspevok. Prvá žiadosť je zameraná na vybudovanie chodníkov, druhá žiadosť umožní bezplatné pripojenie obyvateľov na internet.

Chodníky v našej obci sú dlhodobo chýbajúcim článkom v infraštruktúre.

Podali sme žiadosť o vypracovanie projektu na získanie nenávratného finančného príspevku zo štrukturálnych fondov Európskej. Hlavným cieľom projektu je výstavba peších komunikácií v obci Beladice. Projekt spĺňa základnú podmienku – zabezpečenie spojenia so segregovanou marginalizovanou rómskou komunitou smerom navonok do obce. Chodníky prepoja

osadu s obecným úradom, poštou, zdravotným strediskom, základnou školou a škôlkou, lekárňou, a autobusovou zastávkou. V podmienkach obce znamená prepojenie komunikáciami (chodníkmi) lokality od osady Pérav po kruhový objazd v Beladičiach. Celkové oprávnené výdavky projektu

predstavujú 227 tisíc eur. Spolufinancovanie obce predstavuje 5% z celkovej výšky projektu.

Komplexná spracovaná žiadosť k projektu bola odozvaná 6. septembra 2019 Ministerstvu vnútra

Slovenskej republiky, ako sprostredkovateľskému orgánu pre časť Operačného programu Ludské zdroje. Obec pri plánovanej výstavbe chodníkov nezabúda ani na miestnu časť Malé Chraštan. V nadväznosti na projekt v tejto lokalite plánuje výstavbu chodníka z vlastných zdrojov.

S bezpečným pohybom chodcov po obci súvisí aj odovzdaný projekt zameraný na zamedzenie prejazdu nákladných vozidiel nad 12 ton cez obec, ktorého výsledkom má byť inštalácia zvislého zákazového dopravného značenia v priestoroch kruhového objazdu v Beladičiach a na križovatke ciest Chyndice, Nová Ves nad Žitavou a Beladice v katrálnom území obce Nová Ves nad Žitavou.

Prostredníctvom konzultačnej spoločnosti Prounion a.s. Nitra podala obec projekt „Wifi pre Teba“ zameraný na vybudovanie internetovej wifi siete na území obce, Úradu podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu Slovenskej republiky. Predmetná výzva ponúka možnosť pokrytie prakticky celej obce Beladice verejným internetovým wifi pripojením prostredníctvom prípojnych bodov, ktoré boli rozvrhnuté po území obce v zmysle pokynov výzvy na miestach, kde sa zvykne vyskytovať väčšia koncentrácia obyvateľstva.

Obec Beladice uskutočnila nevyhnutnú rekonštrukciu domov smútka z dôvodu havarijného stavu – zlyhania chladiarenských technológií a nevyhovujúcich hygienických predpisov, ktoré neboli dlhodobo riešené. Svojpomocne so zamestnancami obce boli urobené čiastkové stavebné úpravy, vymaľovanie a upratanie domov smútka.

Rekonštrukcia predstavovala :

- výmenu chladiaceho agregátu – Dom smútka (DS) Pustý Chotár,

- výmenu časti chladiaceho agregátu – DS Beladice,
- inštalácia digitálnych meračov teploty v chladiarenskom boxe – DS Pustý Chotár, DS Beladice,
- naplnenie chladiacou zmesou zodpovedajúcou aktuálnym predpisom o ochrane životného prostredia,
- ochranné, repasačné a dezinfekčné nátery a práce chladiarenských boxov – DS Pustý Chotár, DS Beladice, DS Veľké a Malé Chrašťany,
- stavebné rekonštrukčné práce – oprava strechy – izolácia, náter plechu, interiér – vysprávky stien, maľovanie, upratanie – DS Pustý Chotár, DS Beladice,
- upratovanie – komplet interiér, vrátane sklených výplní, svietidiel – DS Pustý Chotár, DS Beladice,
- nákup stoličiek – 15 ks – DS Pustý Chotár,
- nákup žiaroviek.

V príprave je výmena kompresoru a chladiacej zmesi v Malých Chraštanoch, výroba mreží

zabezpečenie agregátov proti poškodeniu a krádeži. Letné obdobie a pekné počasie prialo aj športovému a spoločenskému životu v obci a tak sa tešili pozornosti obyvateľov podujatia ako napr. Szentiványii cup, Vitanie leta, výstava Jeseň na dedine. Týmto využívam príležitosť a chcem podakovať organizátorom podujatí za to, že venovali svoj čas a úsilie ich príprave. Ďakujem

im z to, že patria k tým, ktorí majú záujem o rozvoj kultúrno – spoločenského života v obci.

Vážení spoluobčania,

záverom chcem vyjadriť úprimnú radosť z toho, že nám pribudli noví prispievatelia do Drevenice. Zároveň Vás však chcem opäť vyzvať k aktívnej spolupráci na tvorbe obecného spravodajcu. Vaše námyty, informácie, fotografie neustále očakávame na mailovej adrese: spravodajdrevonica@obecbeladice.sk . Drevenica je o nás, pre nás. Dáva priestor na realizáciu predovšetkým Vám.

S úctou

Autor: Mário Žáčik
starosta obce

Samospráva v obci

7. zasadnutie Obecného zastupiteľstva v Beladiciach sa konalo 27.6.2019 o 17:00 hod. v Kultúrnom dome obce

- Bodom rokovania Zastupiteľstva bol Záverečný účet obce Beladice aj so stanoviskom hlavného kontrolóra obce k tomuto bodu.
  - Stanovisko hlavného kontrolóra bolo bez pripomienok a v tomto zmysle to odsúhlasili aj prítomní poslanci.
  - Záverečný účet za rok 2018, uznesením č. 89/2019 zo zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Beladice zo dňa 26.06.2019: Obecné zastupiteľstvo schvaluje Záverečný účet s výrokom: „Celoročné hospodárenie sa schvaľuje bez výhrad.“
  - bola prezentovaná aj Konsolidovaná výročná sprava obce Beladice za rok 2018.
- Poslanci ju vzali na vedomie.

- Poslanci boli oboznámeni a vzali na vedomie správu nezávislého auditora z overenia účtovnej závierky za rok 2018.
- Ďalším bodom rokovania bola otázka zámeny pozemkov so spoločnosťou InDevel, s.r.o., Jessenského 1089/11, 01001 Žilina.

V súčasnosti je napojenie obce Beladice na miestnu časť v extravidé obce Világos prepojená spevnenou úcelovou komunikáciou bez asfaltového koberca a to medzi poľnou cestou na Világos a cestou Čeladická č.1669. Navrhovanou zámenou nehnuteľností v oblasti Gačov a záväzkom investora vybudovať verejne prístupnú miestnu komunikáciu a asfaltovým kobercom na vlastné náklady investora, ktorú sa zavázuje odovzdať po jej vybudovaní do výlučného vlastníctva obce, dôjde k zvýšeniu štandardu obyvateľov pri prejazde do miestnej časti Világos, ktorá je v súčasnosti jedinou prístupovou komunikáciou obce do uvedenej lokality. V lokalite Világos sa v súčasnosti nachádzajú objekty Združenej Polytechnickej školy Zlate Moravce, viničné pivnice a vinice, ako aj pozemky

súčasných vlastníkov, kde sa v minulosti chovali hospodárske zvieratá. V danej oblasti prebieha vyučovací proces a poľnohospodárska výroba. Zároveň sa Poľovnému združeniu umožní lepší prístup do revíru a Poľnohospodárskemu družstvu zjednodušený prístup mechanizmom k obhospodarovanej pôde v danej lokalite, bez finančnej účasti obce Beladice. Okrem uvedeného sa Poľovnému združeniu Gačov umožní lepší prístup do revíru a Poľnohospodárskemu družstvu zjednodušený prístup mechanizmom k obhospodarovanej pôde v danej lokalite.

- Ing. Ladislav Lauro – hlavný kontrolór obce Beladice sa vzdal funkcie. Obecné zastupiteľstvo tento akt vzalo na vedomie.
- Obecné zastupiteľstvo v Beladičiach vzalo na vedomie informáciu starostu obce o výsledku volby riaditeľa ZŠ Beladice, konane 17.06.2019. Riaditeľom ZŠ Beladice bol zvolený Mgr. Michal Homola.

8. zasadnutie Obecného zastupiteľstva v Beladičiach sa konalo 10.7.2019 o 17:00 hod. v Kultúrnom dome obce

- Hlavný kontrolór (ďalej HK) obce Beladice, Ing. Ladislav Lauro, sa vzdal funkcie verejným vyhlásením dňa 26.06.2019, preto dňa 11.07. 2019 bolo zverejnené oznámenie o volbe nového HK obce Beladice na webovej stránke obce: www.obecbeladice.sk, a na úradnej tabuli obce.

Obecné zastupiteľstvo v zmysle §18 a ods. 6 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, schválilo rozsah výkonu funkcie hlavného kontrolóra obce Beladice na celé funkčné obdobie rokov 2019 – 2025, s mesačným pracovným úväzkom 0,20%, s nástupom od 01.09.2019. Procedúra volby HK bola stanovená v súlade so zákonom.

- Diskutovalo sa aj o problematike umiestnenia meračov rýchlosťi v obci. Poslanci schválili umiestnenie tohto zariadenia nateraz v časti Malé Chrašťany, a zároveň schválili k tejto realizácii aj rozpočtové opatrenie, aby bolo pokryté financovanie.
- Poslanci rokovali o žiadosti Poľovného združenia Gačov Beladice – Chrašťany, o odkúpenie nehnuteľnosti – pôdnej parcely. Dôvodom žiadosti je zabezpečenie vhodného miesta pre neskôršie budovanie zariadenia slúžiaceho pre potreby Poľovného združenia Gačov. Účelom tohto zariadenia bude predovšetkým skladovanie krmiva pre zver, pravidelné stretávanie sa členov a hostí, konanie spoločenských podujatí. Cena bola určená znalcom.
- V neposlednom rade Zastupiteľstvo diskutovalo aj o problematike verejného osvetlenia a fungovania verejného rozhlasu. Zhodlo sa v názore, že

obyvateľia môžu nahlásiť na Obecný úrad problémy s týmito zdrojmi, tie budú postupne riešené.

9. zasadnutie Obecného zastupiteľstva v Beladičiach sa konalo 26.8.2019 o 17:00 hod. v Kultúrnom dome obce

- Dôležitým bodom rokovania bola voľba hlavného kontrolóra obce. Predchádzala jej osobná prezentácia kandidátov, ktorí splnili podmienky účasti na volbe.

Kandidátmi boli: Mgr. Ján Veteráni a Ing. Patrik Hajko. Obaja mali trojminútový priestor na osobnú prezentáciu. Obaja ho využili. Väčšina poslancov rozhodla hlasovaním, že hlavným kontrolórom obce sa stal Mgr. Ján Veteráni.

- Starosta obce prítomných oboznámil s projektom WIFI pre teba a poslanci schválili 5%-nú spoluúčasť financovania z rozpočtu obce. Ostatné financovanie bude z verejných grantových zdrojov.

Zmyslom vytvorenia verejného internetového pripojenia v obci je skvalitniť technologickú infraštruktúru obce, ktorá sa v budúcnosti rozšíri o nový kamerový systém za účelom ochrany majetku obce a občanov. Zároveň umožniť zvýšenie informovanosti obyvateľov obce o verejnom dianí prostredníctvom návštevy webovej a facebookovej stránky, umožniť prístup k rôznym typom verejných informácií, ktoré sú voľne prístupné na internete, návštevníkovi obce pomôcť orientovať sa v pre neho neznámom teréne a získať aktuálne informácie, napr. o dopravných službách (cestovné poriadky), o ponuke reštauračných a pohostinských zariadení v obci a okolí, o informáciách o kultúrnych podujatiach, o histórii obce a pod..

- Obecné zastupiteľstvo schválilo investičný zámer Čerpacia stanica pohonných hmôt pre firmu REDBONE.
- Taktiež poslanci svojou väčšinou schválili zakúpenie obecného auta Škoda Rapid, financovanie formou leasingu.
- V diskusii poslancov zaznel názor (poslanec Kišac), aby sa pozastavilo vydávanie spravodaja Drevenica – z dôvodu prekračovania predpokladaného finančného limitu, znamená to nehosťodárne nakladanie s finančnými prostriedkami, ďalej konštatoval, že sa nevhodne upravujú články do časopisu, bez odsúhlasenia autora. Ostatní členovia redakčnej rady s úpravou článkov nemali žiadne problémy. Väčšina poslancov sa vyjadrila v zmysle zachovania spravodaja, len treba prehodnotiť rozsah strán, pripadne hľadať iné možnosti šetrenia pri ďalšom vydávaní a distribúcii časopisu.

10. zasadnutie Obecného zastupiteľstva v Beladiciach sa konalo 18.9.2019 o 17:00 hod. v Kultúrnom dome obce

- Starosta obce informoval poslancov a prítomnú verejnosť a o stave niektorých projektov, ktorých zámery boli v predchádzajúcich rokovania schválené poslancami.

Jednalo sa o projekty:

„Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry v obci Beladice“, čo zahŕňa vybudovanie pešich komunikácií (chodníkov) v prvej fáze od časti obce Beladice – Perov, po kruhový objazd. Ak bude úspešný v realizácii, budeme hľadať možnosť, ako dobudovať chodník až do časti Malé Chrašťany. Ďalej projekt „WIFI pre teba“ – toto pripojenie môže byť aktívne až na 15-tich miestach v území obce Beladice – O presnom umiestnení sa ešte viedie diskusia.

Projekt „Rekonštrukcia verejného priestranstva – kríž Poklona v Beladiciach“ – starosta obce informoval, že kríž je už opravený a predstavil návrh, ako by oddychová zóna v tomto priestore mohla byť vybavená.

- Starosta obce oboznánil prítomných s novým Organizačným poriadkom a pracovným poriadkom Obecného úradu Beladice – popisuje organizáciu, pracovné zaradenie zamestnancov a prácu Obecného úradu Beladice.
- Za zamestnanecného dôverníka bola zvolená p. Mária Švarbová, účtovníčka obce.
- Ďalej boli poslanci oboznámení so zámerom a možnosťami rekonštrukcie interiéru Kultúrneho domu Beladice – boli oslovené tri subjekty, aby predložili ponuky na realizáciu.
- Opravu Domov smútka v Časti obce Beladice a Pustý Chotár realizuje firma Zdenko Čerešník – Servis. Na vykonané práce je poskytnutá garanciu 5 rokov.

- Starosta obce informoval o zámere rozšírenia sídla Obecného úradu Beladice.
- Prítomní boli oboznámení s problémom čiernej skládky na súkromnom pozemku v časti obce Perov. Poslanci aj s hlavným kontrolórrom obce sa odporúčili osloviť Úrad verejného zdravotníctva a Úrad životného prostredia, aby obci pomohli pri riešení tohto problému.
- Poslanci Obecného zastupiteľstva Beladice poverovali Hlavného kontrolóra obce, aby podrobne preskúmal zmluvy a dokumentáciu týkajúce sa stavu čističky odpadových vód v obci Beladice, jej revitalizácie a rozšírenia.

Komisia Obecného zastupiteľstva

Obecné zastupiteľstvo obce si môže zriadať komisie v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení Sú poradným iniciatívnym a kontrolným orgánom. Komisie môžu byť stále alebo dočasné, podľa potreby. V zmysle zákona jedna komisia musí byť povinne zriadená – ja to Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, ktorej zákonne povinné osoby podávajú majetkové priznania.

V obci Beladice sú zriadené komisie:

- Komisia kultúry, vzdelávania mládeže a športu
- Komisia finančná, správy obecného majetku
- Komisia bytová a stavebná
- Komisia životného prostredia

Komisie sú zložené z poslancov Obecného zastupiteľstva obce a z ďalších osôb zvolených obecným zastupiteľstvom. Zasadnutie a rokovanie komisií je verejné, obdobne ako zasadanie Obecného zastupiteľstva. Výsledky rokovania a navrhované postupy, riešenia a odporúčania pre poslancov Zastupiteľstva sa podávajú formou zápisnice z rokovania.

Autor: Lubica Slováková
poslankyňa

Szentiványi cup

V sobotu, dňa 29. júna 2019, pod záštitou Obce Beladice a v spolupráci s miestnymi dobrovoľníkmi sa uskutočnil na futbalovom ihrisku v Beladičiach prvý futbalový turnaj pod názvom Szentiványi cup. Organizátori sa rozhodli uskutočniť na počesť významnej osobnosti miestnych dejín diplomata, doktora práv, bankára a majiteľa kaštieľa v Beladičiach – Mórca Szentiványho, podľa ktorého futbalový turnaj pomenovali. Turnaja sa zúčastnilo 7 futbalových tímov, ktoré prišli súťažiť zo z Beladíc a doplnené o hráčov z okolitých obcí. Hralo sa podľa

stanovených futbalových pravidiel a v poradí, ktoré si jednotlivé tímy žrebovali.

Platil vyrádovací systém, na základe ktorého postupovali do finále turnaja víťazi jednotlivých skupín. Zápasy rozhodovali profesionálni futbaloví rozhodcovia. Poradie prvých troch umiestnených tímov je nasledovné:

1. miesto Old boys,
2. miesto Šako team,
3. miesto Young boys.

Autor: Ján Slíž
zástupca starosta

Život mladých v obci

Zdravím všetkých čitateľov!

Zamýšľala som sa nad tému, ktorej by som sa mohla venovať v tomto článku a musím uznať, že moju vlastnou odpoveďou na otázku – ako žijú mladí ľudia v obci, bolo niečo medzi „absolútne strašne“ a „absolútne netuším.“ To vyvolalo vo mne sériu ďalších otázok a rozmyšľanie nad prvotnou otázkou...

Ak by odpoveď mala mať nejaký rámcový charakter, asi by som začala rozpísovať škálu mládežnických aktivít v obci. Knižnica? Futbal? Turnaj v ping-pongu? Ďalej neviem, tam moje poznatky akosi končia. Nemám pocit, že skutočný počet aktivít pre mladých by bol nejako rapídne vyšší od tých, ktoré som už vymenovala.

Tieto doposiaľ napísané riadky dýchajú neskutočným pesimizmom a vrhajú na obec tieň absolútneho nezáujmu o mladých. Avšak ako aj minca má dve strany, tak aj odpoveď na otázku „život mladých v obci“ nie je taká jednoznačná. Narážam na záujem. Záujem samotných mladých ľudí.

Každý mladý má vytvorenú nejakú tú vlastnú bublinu – okruh kamarátov, záujmov aj povinností. Niektorých to zavialo na univerzity a „tyždňovky“, iní, aj keď stále mladí sa rozhodli pre rodinu; sobášia sa, majú deti... Každý si program tvorí po svojom, najlepšie ako vie a hlavne tak ako mu to vyhovuje. Preto sa pýtam: keby mala jestvovať nejaká nová aktivita, bol by vobec o ňu záujem? Mal by sa na nej vobec kto podieľať? Akákoľvek činnosť vyžaduje nápad a ľudí. Absencia jedného, či druhého znamená neúspech. Rozprávať o chýbajúcim živote pre mladých je na jednu stranu pravda, a na tú druhú zároveň aj pokrytie. Lebo na odstránenie tejto chyby treba nápad. Elán. Chúf zmeniť veci – vlastným pričinením. ....lebo kde končí rozprávanie a má prístup ku skutkom začína problém ☺.

Preto na záver tejto už úvahy by som dodala len toľko – nemôžeme sa staťať na niečo, o zmenu čoho sme sa ani nepokúsili. Nemôžeme sa staťať ani na niekoho – lebo tá zmena sa nachádza každé ráno pred zrkadlom...

Autor: Radka Vicianová

Naši jubilanti

Taktiež dňa 29. júna 2019 sa v Kultúrnom dome v Beladiciach uskutočnilo popoludnie venované jubilantom, ktorí v druhom štvrtfroku 2019 oslavili životné jubileum 70, 75, 80 a 85 rokov života. Popoludnie pripravila Obec Beladice ako prejav vďaka a úcty k svojim spoluobčanom. Pozvanie prijali: Mária Bodová, Kvetoslava Halássová, Viera Hehejíková, Mária Chrenová, Ján Pecho, Mária Lavičková, Ladislav Žáčik, MVDr., Viliam Beláň, Emília

Koprdová, Júlia Lachká, Jolana Rusnáková. Po slávnostnom príhovore starostu obce Mária Žáčika následoval slávnostný akt zápisu jubilantov do Pamätnej knihy Obce Beladice. Slávnostné popoludnie spríjemnili verše, ktoré zarecitovala Nina Miškovičová a Anna Miškovičová, hovorené slovo v podaní Lubice Slovákovej, hudobné gratulácie Jožka Suchého a ženskej speváckej skupiny z Novej Bane.

Vítanie leta

V sobotu, dňa 6. júla 2019, Obec Beladice v spolupráci s Poľovnickým združením Gačov, Dobrovoľným hasičským zborom Malé Chrašťany a zamestnancmi Základnej školy Beladice usporiadala kultúrno – spoločenské podujatie pod názvom Vítanie leta. Podujatie sa uskutočnilo s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja. Pre obyvateľov obce a návštěvníkov podujatia bol pripravený program. Na podujatí vystúpila folklórna skupina Chočanka z Choče. Deti pobavili atrakcie v podobe naďuvacích hradov, maľovania na tvár, požiarneho auta, autoškoly. O zábavu sa postarala skupina Brilax, ktorá hrala aj do tanca, až do ranných hodín. Pozornosti sa tešila degustácia chutných gulášov, či opekaných špekáčikov. Obec Beladice ďakuje za spoluprácu všetkým spoluorganizátorom.

Darovali krv pre život

Jednou z dôležitých aktivít Miestneho spolku Slovenského červeného križa v Beladiciach je aj organizovanie bezpríspevkových odberov krvi. MS SČK v spolupráci so Základnou školou v Beladiciach už po tretí krát organizoval odber krvi na našej škole. Dňa 21. augusta 2019, 29 darcov z Beladíc, Choče a Ladíc, darovalo dobrovoľne a bezplatne najdrahšiu tekutinu na svete – krv. Darcovia dávajú dar vlastných žíl, aby iní mohli žiť. Lebo krv – znamená život, a ten jediný nemá reprízu. Za tento humánny a uľachtíly čin patrí všetkým darcom moja hlboká úcta a veľká vďaka.

Autor: Anna Miškovičová
predsedníčka MS SČK Beladice

Podákovanie za úrodu

„Prichádzame k Tebe, Pane, so srdcom plným radosti a spoločne Ti chceme podakovať: Za dni, ktoré nám dávaš, Ti ďakujeme, za všetky plody zeme Ti ďakujeme...“

Toto posolstvo sa nieslo slávnostnou svätou omšou vo farskom kostole sv. Jána Nepomuckého vo Veľkých Chraštanoch dňa 13. septembra 2019. Všetci prítomní v zaplnenom kostole podakovali svojimi motlitbami za tohtoročnú úrodu. Myšlienku vzdávania vdakiny iniciovalo miestne Ružencové spoločenstvo, ktorého ružencová matka – pani Mária Záhorská, myšlienku priviedla do života a vzala si ju k srdcu ako svoje poslanie.

Nádherná výzdoba kostola bola zhodená z darov zeme. Obetné dary v chrašťanskom kroji priniesli miestni obyvatelia a deti z obce, čím prebudili v mnohých prítomných vďačnosť. V dnešnej uponáhanej dobe sa na ďakovanie často zabúda. V našej obci však týmto počinom dokázali, že tu vedia byť ľudia vďační za všetko, čo nám Boh dáva. A nezabúdajú ani na starú ľudovú múdrost: Bez Božieho požehnania márne naše namáhania.

Jeseň na dedine

Spoločná výstava ovocia, zeleniny a ručných prác pod názvom Jeseň na dedine sa uskutočnila v dňoch 28. – 30. septembra 2019, v Kultúrnom dome v Beladiciach. Sál kultúrneho domu bohatu zaplnila nádherná úroda miestnych obyvateľov, čím ju zmenila na jesennú, záhradnú rozprávku, popretkávanú vôňami listia, záhradných plodov, tekvíc, kvetov. Už len štebotajúce vtáčatá chýbali. Nechýbala však dobrá nálada, humor a láska, s ktorou organizátori pripravovali výstavu. Vďaka nim sa kultúrny dom premenil na pomyselný úľ, do ktorého obyvatelia prinášali svoje produkty a zanietení organizátori ich usilovne a čo najkrajšie inštalovali do jesenných zátiší. Výstavu doplnili aj nádhrené a vzácne ručné práce šikovných miestnych žien, ako aj ukážky tradičného miestneho odevu na krojovaných bábikach a figurínach. Nechýbala ani degustácia vyborných koláčov, vína, či medu. Výstava sa tešila záujmu návštěvníkov. Je však zarmucujúce, že podpora a ocenenie snahy organizátorov sa neprevádzila v počte návštěvníkov. Kto ju nevidel, vskutku môže ľutovať. Jeseň na dedine pripravili – Miestna organizácia slovenského zväzu záhradkárov, Miestna organizácia zväzu zdravotne postihnutých, Miestny spolok Slovenského Červeného kríža, Poľovnícke združenie Gačov, Dobrovoľný hasičský zbor Malé Chraštané, Základná škola v Beladiciach, Materská škola v Beladiciach a vo Veľkých Chraštanoch, v spolupráci s Obcou Beladice. Samostané podákovanie patrí tým,

ktorí sú už po niekoľký krát hnacím motorom výstavy – pani Géciovej Lubici, Mankoveckej Márii, Sládekevej Ludmile, Schronerovej Ružene, Záhorskej Márii, Méresovi Tiborovi, Sládekovici Lacimu, Komžíkovi Dušanovi, Studenému Ladislavovi, Fábrymu Tiborovi. Už teraz sa tešíme na ďalšiu výstavu.

Ako ich nepoznáte

Maľuje srdcom

Naše spoločné stretnutie s pánom Tadeášom Horváthom od prvého momentu zdobil jeho široký úsmev, rozžiarene oči a dobrá nálada. Privítal ma slovami: „*Čo už len budete o mne písat? Ved' ja len robím, čo ma baví. Niekoľko maľuje ako vidí, niekoľko ako cíti. A ja maľujem ako viem. Od srdca.*“

Ako sám vraví o sebe, je maliarom náтурantom a nikdy neboli odborne vedený. „*Ked' chcem niečo namaľovať, musím na to postupne prichádzať, lebo mne nemal kto povedať, ako sa to robi. Preto musím veľa skúšať – miešať farby, ľahat' štetcom...*“

Miluje svoju rodinu a vnúčatá, ale aj záhradu, história, krížovky, staré mince. Prostredníctvom štúdia kníh, literatúry, filmov si rozširuje svoje znalosti o výtvarnom umení. Zároveň mu to pomáha zdokonaľovať sa v maľovaní. Maľuje prírodu, poľovnícke motívy, staré chalupy, kvety, sakrálné obrazy, insitné obrazy. Maľuje na plátno, sololit, ale aj na drevo. Najčastejšie používa temperové, olejové a vodové farby. Keď ho zaujme istý motív, téma, tak ide po tom. A to znamená začiatok toho, kedy sa začínajú rodiť obrazy. Vytvoril ich už hojný počet. Tako uzreli svetlo sveta aj nádherné obrazy našej obce. Zachytávajú pohľad na panorámu obce, na miestne kaštiele – skvosty

histórie v časoh ešte plnej krásy, na kostol vo Velkých Chraštanoch, na Pavlisovký kríž, na staručkú lípu, na Vilagoš, Gačov a mnôh iné.

Lokality, ktoré namaľoval takpovediac v hodine dvanástej, výrazne zmenili svoju tvár a už neexistujú ich pôvodné prostredia. Výstavba diaľnice a vývoj infraštruktúry zmenili celkový obraz krajiny. Ale vďaka týmto obrazom sú zvečnené ich posledné momenty a história obce.

Keď sme s pánom Tadeášom rozmotávali niť jeho celoživotnej záľuby – maľovania, rád sa vrátil v spomienkach do detstva, kedy sa po prvýkrát pokúšal kresliť. Detstvo mal poznačené intenzívnu prácou doma, na roliach, čo bolo samozrejme pre deti jeho generácie. Napriek tomu sa našiel čas aj na kreslenie. V záľube ho podporovala, ale aj usmerňovala mama, po ktorej zdedil talent. Kreslil voskovými pastelkami, vodorovnými farbičkami. Kreslil na výkresy. V tom čase o plátna ani nechyroval. Keď sa výkresy minuli, miesto nich použil vystrihnuté dno z krabice od dezertov. Požičiaval si ich aj od starších súrodencov, ktorí chodili do školy. Niekedy bolo zle –nedobre, keď ich minul príliš veľa alebo farby zostali prázdne.... „*V zmiešanom tovare preďávala paní Beláňová. Tam som kupoval farbičky. Čo to bolo pre mňa voskovky? Tam ich bolo šesť a ja som ich hned vycímal. Aj na šopu som kreslil, kde som mohol,*

„tam som kreslil. Aj výprask som dostal. Pokreslil som ceruzkou hocičo - zakrylo sa to vápnom ...“

O tom, že umelecké začiatky sú vždy fažké, svedčí aj prihoda zo školy. Na hodine výtvarnej výchovy dostali za úlohu nakresliť strom čerešne, ktorú deti pozorovali cez okno triedy. Jeho čereňa na rozdiel od tých ostatných nebola súmerná, mala povykrúcané konáre, roztrúsené plody na konároch. Takúto realitu odpozorovali bystré oči, výtvarné cítenie malého Tadeáša a preniesli na výkres. Odmenou za nakreslený obrázok bola päťka. Trvalo dlho, kým sa s tým vysporiadal a prestal mať fažké srdce na pani učiteľku.

Aj neskôr, keď navštevoval základnú školu umiestnenú v kaštieli v Pustom Chotári, mali výtvarnú výchovu. Kreslili v prírode. Úlohou bolo nakresliť hrad Gýmeš alebo Neverice. „Ja som spravil oboje. Prišla za mnou spolužiačka, nech jej to nakreslím. Prišla aj druhá. Ešte aj ďalšia. Asi aj päť obrázkov som spravil. Učitelka známkovala. Všetky dostali jednotku a ja som prišiel posledný na rad. Ty si im to kreslil! Tááák - ty to máš za päť. A bola päťka ako Brno!“

Úspechy sa dostavili neskôr, v zrelšom veku. Vtedajšie noviny Smena vyhlásili výtvarnú súťaž na tému – Medzinárodný deň žien. Rozhodol sa zúčastniť. Nakreslil portrét svojej matky. Temperami na výkres namaľoval nádhernú, vráskami zdobenú tvár sedliačky v ručníku. Svoju prácu však zaslal až po uzávierke súťaže a preto ani neveril, že uspeje. Redakcia novín však nedala na seba dlho čakať a kontaktovala ho so správou, že sa úspešne umiestnil v súťaži.

Doma má malý ateliér, v ktorom si je pánom svojho času. Keď ho chytí múza, tu sa zavrie a tvorí. „Môžete na mňa kričať, vtedy som hluchý, slepý.“ Neraz

do ateliéru nakuknú vnúčatá – Martinko a Rebeka, ktoré priuča tejto zálobe.

Obaja sú aj prvými kritikmi jeho diel. Dokážu to tak dôsledne a zodpovedne, že je to až do puntíka zhodnotené. Ale keď príde pochvala, najviac si ju váži od vnuka Martinka, ktorý zdedil talent po dedovi. Vnúčatám plní aj ich želania. Kreslí im obrázky podľa ich predstáv. Rebeka túžila po cválajúcich koňoch, Martinko po veveričkách, sovách, ale aj motorke. A tak dedo usilovne kreslil, lebo vnúčatá sa z obrázkov veľmi tešia.

Okrem vnúčat svoje výtvory zvykne podarovať známym. Vycestovali aj za hranice Slovenska.

Veľkou inšpiráciou v tvorbe je pánovi Horváthovi taliansky maliar Raffaelo Santi. Ako chlapec v školskom časopise prvý raz uvidel jeho dielo Madonu s dieťaťom a malým sv. Jánom (1513 – 14), úchvatné takmer dokonalé zachytenie materinskej lásky. Očarilo ho natolko, že ako žiak napísal po slovensky prosbu o zaslanie repliky do galérie Ermitáž v Saint Petersburgu. A čuduj sa svete, poslali mu ju a on ju prekreslil. Obdiv k maestrovi vyjadrujú jeho nasledovné slová: „S Raffaelom akoby som bol spojený, keď vidím jeho diela, ako keby mnou prechádzali vibrácie.“

Keď som sa v závere stretnutia spýtala na nesplnené túžby, bez váhania vyjadril túžbu navštíviť Saint Petersburg. Verím, že sa mu tento sen splní. Zároveň verím v to, že jeho šikovné ruky namaľujú ešte desiatky obrázkov, ktorími rozdá radosť, odovzdá ľuďom rozhľad, pocit krásy, otvorí im myseľ. Želám mu pevnú ruku, nech svoju záľubou ešte dlho upútava priaznivcov.

Autor: Borievka

Ako sa v Chrášťach varev lekvár

zo spomienok tety Jolany Rusnákovej (*1934) a tety Alojzie Drgoňovej (*1920 – † 2007)

V minulosti bolo v našej obci veľa sliviek, boli zdravé a každý ich mal plné humno a vino hrad.

Slivkový lekvár sa varil v medených kotloch, miešal sa dreveným miešadlom – veslom. Varil sa z bystrických sliviek alebo duranzií. „Voňala celá dedina, slivky sa umili a vištkali, a keď boli duranzie, to bov taký fajne-vejší lekvár. Z duranzí ňimav šupy. Keď sa spustiv v kotli, mosev sa pretret, kôsky sa dali preč a varev sa.“ (JR)

Bystrické slivky sa zriedkavo aj umyli, oddelili od kôstiek, spustili sa – rozvarili, precedili a varili sa do husta. Duranzie sa najprv rozvarili a potom scedili cez špeciálne sito s veľkými dierkami. Lekvár z duranzií bol jemnejší, sladší. Nepridával sa žiadny cukor, ani žiadne iné ingredience – špeciye. Pod kotлом sa kúrilo drevom, kukuričnými šulkami. Prikladať pod kotol sa nemohlo ani silno, ani slabо, ale tak akurát, aby lekvár neprihorev. (JR) Veslo muselo pri otáčaní tesne obsiahnuť celé dno kotla, aby sa zabránilo miešaním prihorenia lekváru. Pretože sa počas varenia musel lekvár odparovať, kotol sa nesmel prikryť. Samozrejme, že lekvár sem-tam vystrekol a horúce kvapky popálili miešačov. Steny okolo kotla sa chránili plachtou alebo papierom. Pri varení sa sedelo na hokerlíku, či stolčeku. Lekvár sa musel neustále miešať, pokým sa neuvaril. Trvalo to aj plných dvadsať štyri hodín. Pri miešaní sa striedalo, približne po pol hodine. Keď lekvár začína hustnúť, i častejšie. Posledné hodiny, keď už masa v kotli bola poriadne hustá, miešali lekvár aj muži. Počas varenia sa pri kotlíku stretávali susedia, rodina aj mládež. Poklebetili, prebrali novoty v dedine, aj po štamperlíku sa ušlo.

„Oheň ňemohov byť ani slabý, lebo bi slivky ňevreli, ale ani silný, aby sa ňepripálili.

Lekvár sa varev od rána do večera, aj noči. Cez deň bola druhá robota. Cez deň vačinou boli pri lekvári starká s detma. Mosev sa miešať lenom kuse, lebo bi sa slivki velmo rýchlo prichytili o dno kotla. Ako deti sme sa ňevedeli dočkať, kedy nán dajú okoštuvať brečku. Z tej sme boli po uši zababraný. Šak lekváru bolo dosti. Navarili sme aj dva kotle, aj tri.“ (AD)

Hustý uvarený lekvár sa skladoval v komore alebo na povale v hlinených hrncoch. Vydržal dlho, neplesnel, vyschol a bol tvrdý. Vrch hrnca sa prikrýval plátenou handričkou alebo mastným papierom. Nejeden lapaj, ktorý si chcel pochutnať na lekvári, zlomil lyžicu pri naberaní. Lyžice vtedy boli z mäkkieho kovu – z hliníku a tak sa ľahko zlomili.

„Čífaršky starý otčec nasadili do humna slivki. Mala som 14 rokov a prvý raz som sama varila. Tri dni som variла lekvár. Mama boli tedy ňemocní – Levicach. Nič sa nedávalo, len tje slivki, dokedá to nebolo hustvô, dotedá sa varev. Pokedy to bolo rjedkvô, ňebov dobrý. Mama to krájali ako čukoládu. Na povale sme ho mali, hrncoch. Poton sa perky robili, koláče.“ (JR)

Zo sliviek sa varili predovšetkým gule. Kde bolo viac dospelých mužov, musela gazdiná navariť za poriadny vandel gúľ, pretože každý chlap zjedol na obed aj zo 20 gulí. Varili sa aj perky plnené lekvárom, podával sa so slížami. Piekli sa koláče z kysnutého cesta, buchty, neškôr parené buchty.

„Do školy na desiatu sme si nosjevali lekvárový chlieb. Masný chlieb bi zamastev knihy. Tedy ňeboli sáčki, ani papier. Keď sme navarili lekváru, slivki, hruški sme aj nasušili. Mali sme tu velku pec, každý týdeň sa pjeklo šesť chlebov, a keď sa dopjekov chlieb, sušilo sa ovocie. Zime sme z toho varili aj čaj.“ (AD)

Autor: Milan Hlôška

Z božej lekárne

Solidago canadensis

Keď som sa rozhodovala, o čom Vám dnes zaujímavé napíšem, vyhrala to rastlinka, ktorú poľnohospodári nemajú veľmi v láske. Patrí k inváznym rastlinám. A to vám poviem, že ani ja som netušila, aká je táto rastlinka všestranná.

V hľadáčiku mám Zlatobýl Kanadskú. Často si ju trháme aj do vázy, hoci sa z nej dosť sype žltučký peľ a špiní nám obrusy. Rozhodla som sa o nej niečo prezradiť práve teraz, lebo ešte stále máte šancu si ju nazbierať a pekne usušíť.

Je vysoká s proti stojnými zelenými lístkami a na vrchole má krásnu žltú metlinu podobnú ako má kukurica.

Ja som ju užívala na zníženie kyseliny močovej v krvi. Po mesiaci pravidelného užívania čaju z danej bylinky sa úspech dostavil. Denne som vypila 1,5 litra čaju. Nie naraz, ale postupne, šálku po šálke. To z toho dôvodu, že ladviny spracujú 3 dcl tekutiny za hodinu, ak vypijeme viac, iba ich zbytočne zaťažíme a potom nastupuje únava. Na 1,5litra prevarenej vody, som dala asi hrst sušenej rastliny a postupovala som ako, keď si lúhujeme akýkoľvek bylinkový čaj.

Zlatobýl prečistuje ladviny, pomáha pri zápale močových ciest, pri podráždení močového mechúra, močových kameňoch, lieči pečen. Je užitočná pri bolestiach klíbov, reumatizme, urýchľuje uzdravenie zlomených kostí. Pomáha pri infekciách pokožky, plesniach, svrbenie, rôzne exémy. No a ak máte špatnú náladu, podráždené nervy aj s tým si vie Zlatobýl poradiť.

No a čo na záver, snáď kde by sme ju našli. Rastie v dlhodobo zanedbaných záhradách, na mokradiah, alebo ako ozdobná rastlinka v pekne upravenej záhradke.

Prajem Vám trpeznosť a radosť s prechádzkou pri hľadaní Zlatobýlky. Ja už svoje miesto mám. Keď som sa rozhodovala, o čom Vám dnes zaujímavé napíšem, vyhrala to rastlinka, ktorú poľnohospodári nemajú veľmi v láske. Patrí k inváznym rastlinám. A to vám poviem, že ani ja som netušila, aká je táto rastlinka všestranná.

V hľadáčiku mám Zlatobýl Kanadskú. Často si ju trháme aj do vázy, hoci sa z nej dosť sype žltučký peľ a špiní nám obrusy. Rozhodla som sa o nej niečo prezradiť práve teraz, lebo ešte stále máte šancu si ju nazbierať a pekne usušíť.

Je vysoká s proti stojnými zelenými lístkami a na vrchole má krásnu žltú metlinu podobnú ako má kukurica.

Ja som ju užívala na zníženie kyseliny močovej v krvi. Po mesiaci pravidelného užívania čaju z danej bylinky

sa úspech dostavil. Denne som vypila 1,5 litra čaju. Nie naraz, ale postupne, šálku po šálke. To z toho dôvodu, že ladviny spracujú 3 dcl tekutiny za hodinu, ak vypijeme viac, iba ich zbytočne zaťažíme a potom nastupuje únava. Na 1,5litra prevarenej vody, som dala asi hrst sušenej rastliny a postupovala som ako, keď si lúhujeme akýkoľvek bylinkový čaj.

Zlatobýl prečistuje ladviny, pomáha pri zápale močových ciest, pri podráždení močového mechúra, močových kameňoch, lieči pečen. Je užitočná pri bolestiach klíbov, reumatizme, urýchľuje uzdravenie zlomených kostí. Pomáha pri infekciách pokožky, plesniach, svrbenie, rôzne exémy. No a ak máte špatnú náladu, podráždené nervy aj s tým si vie Zlatobýl poradiť.

No a čo na záver, snáď kde by sme ju našli. Rastie v dlhodobo zanedbaných záhradách, na mokradiah, alebo ako ozdobná rastlinka v pekne upravenej záhradke.

Prajem Vám trpeznosť a radosť s prechádzkou pri hľadaní Zlatobýlky. Ja už svoje miesto mám.

Autor: HEDA

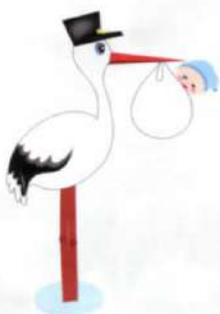
Spoločenská kronika

Vážení spoluobčania,

*v deň Vašich vzácných jubileí prichádzame
k Vám s kyticou plnou krásnych prianí, nech
v pokoji, v láske, v hojnosti a pod Božou
ochranou prežívate ďalšie roky Vášho života.*

Jubilanti – Géci Elena, Homolová Alžbeta, Benišek Ernest, Lacová Helena, Szgényová Mária, Černá Jozefa, Hehejík Milan, Pekárová Marta, Beresová Irena, Novácka Katarína, Tokárová Eva, Belányi Silvester, Borčin Dušan, Hric Ján, Kohútová Helena, Komžík Július, Ladányiová Katarína, Mihalička Luboš, Oboňa Tibor, Vicián Jozef, Borčinová Margita, Danko Jozef, Huráková Eva, Bc., Karáč Marian, Komžík Ignác, Papp Jozef, Pilka Jozef, Szalai Michal, Szegény Michal.

*Blahoželáme Vám k narodeniu Vášho
potomka, nech Vám prinesie veľa radostí
a šťastných chvíľ, nech je pre Vás tým
najväčším pokladom na svete.*

Narodili sa – Ďuriček Ján, Hlava Juraj, Kováčová Stela Lea, Kovalčíková Liliána, Marenčík Peter, Mihaličková Vanesa, Pindešová Henrieta, Pirošová Viviána, Šípoš Šimon.

Opustili nás – Halássová Magdaléna, Kovačicová Rozália, Lahký Zdenko, Smutný Peter, Šedivá Alžbeta.

Obecný úrad Beladice